

Lapin ELY-keskuksen päätös Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry:n vireillepanoon, Porojärvi, Kolari

Asia	Vireillepano metsänkäyttötoimenpiteiden (metsänkäyttöilmoitukset 1-2025-100638 ja 1-2025-100678) kieltämiseksi Kolarin Porojärven alueella
Vireillepanija	Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (Y-tunnus: 1537031-1)

Vaatimukset Lapin ELY-keskuksessa

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (jäljempänä myös yhdistys) on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) 4.10.2025 toimittamassaan vireillepanossa ja sen täydennyksessä 25.10.2025 vaatinut Kolarin Porojärven alueen metsänkäyttöilmoitusten (1-2025-100638 ja 1-2025-100678) peruuttamista. Lisäksi yhdistys on vaatinut ELY-keskusta luonnonsuojelulain (9/2023) 126 ja 127 §:n nojalla kieltämään Metsähallituksen Metsätalous Oy:n suunnittelemat hakkuut.

Vireillepanon perusteluissa on muun ohella todettu, että suunnitellut hakkuut ovat ristiriidassa Rio de Janeirossa vuonna 1992 solmitun biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 78/1994) 8 artiklan e kohdan kanssa, joka velvoittaa sopimusvaltioita edistämään suojelualueiden välittömässä yhteydessä sijaitsevien alueiden ympäristöä säästävää ja kestävää kehitystä. Luonnonsuojelulain 4 §:n mukaisesti viranomaisen on hakkuuilmoituksia käsitellessään sovellettava kansallista lainsäädäntöä tavalla, joka on yhdenmukainen kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Luonnonsuojelulain 64 § edellyttää, ettei suojellun luontotyyppin esiintymää saa hävittää eikä heikentää. Luonnonsuojelulain 7 §:n mukainen varovaisuusperiaate huomioon ottaen alueella tulisi tehdä virallinen luontoselvitys ennen hakkuiden käynnistämistä sekä ottaa luonnonsuojelulain 76 §:n mukaisesti huomioon uhanalaiset lajit. Suomen Lajitietokeskuksen mukaan alueelta on löytynyt muun muassa nukkamunuaisjäkäliä (VU), erakkokääpää (VU), ryväsjäkäliä (VU), lutikkakääpää (EN), hömötiaisia (EN), lapintiaisia (NT) ja kuukkeleita (NT). Vireillepanon liitteenä olevan raportin mukaan yhdistys on maastokäynnillään 20.10.2025 havainnut alueella muun ohella nukkamunuaisjäkäliä, erakkokääpää, aarninappua (VU),

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 14 k

silomunuaisjäkälää (NT) sekä vanhan metsän indikaattorilajeja korokääpää, aarnikääpää ja riukukääpää. Lisäksi yhdistys on tehnyt havaintoja hömötiaisesta, pyrstötiaisesta ja pohjantikasta.

Porojärven ympäristöön suunnitellut hakkuut eivät edistä Aalistunturin, Porovuoman, Iso porovaaran ja Pieni Porovaaran suojelualueiden suojelua. Hakkuiden aiheuttamat reunavaikutukset heikentävät suojelualueiden mikroilmastoa. Vuoteen 2030 ulottuvaa EU:n biodiversiteettistrategiaa koskevan komission tiedonannon mukaisesti tiukasti suojelluilla alueilla ei sallita luonnon toimintaa häiritsevää ihmistoimintaa, eikä tiukasti suojeltuun alueeseen saa kohdistua vaikutuksia myöskään alueen ulkopuolelta. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi metsätalouden reunavaikutukset tulisi ottaa aiempaa vakavammin. Porojärven ympäristössä sijaitsevat metsät ovat toimineet luonnonsuojeluohjelma-alueiden puskurivyöhykkeinä, ja niiden hävittäminen altistaisi suojelualueet ulkoisille häiriöille ja peruuttamattomille muutoksille. Uhanalaisten lajien elinmahdollisuudet riippuvat ekologisista yhteyksistä, joiden katkaiseminen hakkuiden seurauksena uhkaa metapopulaatioiden säilymistä ja suojelualueiden pitkäaikaista ekologista eheyttä.

Varovaisuusperiaatteen mukaisesti päätöksenteossa ja hakkuiden suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan. Lisäksi luonnonsuojelulain 5 § velvoittaa viranomaisia ottamaan luonnonsuojelun tavoitteet huomioon päätöksenteossa ja yhteensovittamaan eri tavoitteet siten, että luonnon monimuotoisuus ei vaarannu.

Porojärven ympäristön hakkuut ovat kiistanalaiset myös alueelle vuonna 2021 tehdyn kansallispuistoaloitteen takia. Suunnitellut hakkuut eivät osoita johdonmukaisuutta tai tahtotilaa luonnon monimuotoisuuden varjelemiseen ja luontokadon pysäyttämiseen.

Asian käsittely ja selvittäminen Lapin ELY-keskuksessa

ELY-keskus on hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti varannut Metsähallitukselle tilaisuuden lausua vireillepanosta.

Metsähallituksen Metsätalous Oy on 11.11.2025 antamassaan lausunnossa muun ohella todennut, että alueelle aiemmin tehty kansallispuistoaloite ei ole edennyt. Kohteella on suunniteltu toteutettavan harvennushakkuita, uudistuskypsän metsän väljennystä ja siemenpuuhakkuita. Puuston ikä vaihtelee 60–90 vuoden välillä, ja vanhin puujakso on noin 100-vuotiaista. Alueella on ollut laajoja päätehakkuita sodan jälkeisinä vuosikymmeninä, ja Porojärven rannalta löytyy hakkuuhistoriaa viimeisen 20 vuoden ajalta. Alueelta on saatu lajihavaintoja ulkopuolisilta luontoinventoijilta, joiden perusteella hakkuusuunnitelmia on tarkennettu. Lisäksi Metsähallitus on tehnyt kohteella oman lajistoselvityksen, ja hakkuusuunnitelmia on edelleen täsmennetty. Toiminta noudattaa Metsätalouden ympäristöoppaan ohjeita. Arvokkaat luontokohteet on rajattu toiminnan ulkopuolelle ja monimuotoisuutta tuetaan säästöpuilla, suojaheikeillä sekä kuolleen puun

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 14 k

säästämisellä. Uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit turvataan leimikkoalueella kohdentamalla säästöpuuryhmät merkityksellisiin kohtiin, rajaamalla lajiesiintymät hakkuiden ulkopuolelle sekä säilyttämällä lahoppuut ja muut lajistolle olennaiset rakenteet. Hakkuualueet eivät sisällä valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia vanhoja metsiä tai FAO:n määritelmän mukaisia luonnontilaisia metsiä. Monikäyttömetsien luontokohteet, ekologiset yhteydet sekä Aalistunturi–Porovuoma–Porovaaran luonnonsuojelualuekokonaisuus muodostavat alueelle laajan ekologisen verkoston. Porojärven hakkuut eivät kohdistu suojelualueille, eikä niiden ole todettu vaikuttavan suoraan suojeltuihin luontotyypeihin. Metsähallituksen Luontopalvelut on metsätalouden ympäristöoppaan mukaisesti osallistettu kohteen suunnitteluun.

Toimittaessa edellä kuvattujen periaatteiden mukaisesti hakkuusuunnitelmat ovat voimassa olevan lainsäädännön sekä muiden kansallisten ympäristösitoumusten mukaisia, eikä niiden toteuttaminen heikennä Aalistunturi–Porovuoma–Porovaaran luonnonsuojelualuekokonaisuuden ekologista tilaa.

Metsähallituksen Metsätalous Oy on ELY-keskuksen pyynnöstä täydentänyt 20.11.2025 lausuntoaan toimittamalla Metsähallituksen sisäisten lajisto- ja muiden selvitysten pohjalta tarkennetun hakkuusuunnitelman karttaliitteineen, koosteen alueella tavatusta lajistosta ja koosteen lajistaselvityksen yleisistä havainnoista. Täydennyksessä on muun ohella todettu, että puunkorjuusuunnitelmasta on rajattu pois pienialaisia, niukkapuustoisia kivikko- ja kallioalueita, joilla on havaittu kelojuuta ja kelojuuhun liittyvää lajistoa.

Suojelualueen reunaan on lisäksi rajattu erilliset suojavyöhykkeet yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalveluiden kanssa. Alueella havaitun punaisen kirjan lajiston huomioimiseksi säästöpuuryhmiä jätetään osalle puunkorjuulohkoista tavanomaista enemmän. Säästöpuualueet on keskitetty kohteisiin, joissa on jäljellä uhanalaisille kääpä- ja jäkälälajeille sopivaa kelojuustoa ja/tai muita merkittäviä lajistoarvoja. Elinvoimainen munuiskuprun (VU) esiintymä on rajattu luontokohteena toimenpiteiden ulkopuolelle, ja kyseisen kohteen sisään jää myös nukkamunuaisjäkälän, silomunuaisjäkälän, sammallimijäkälän (NT) ja *Rostania pallida* -lajin esiintymiä. Puunkorjuusuunnitelmien kattamat alueet ovat lajistollisesti niukkoja ja puustorakenteeltaan vaatimattomia. Alueella esiintyy paikoin uhanalaisten lajien suosimaa kelojuuainesta. Uusia keloja ei kuitenkaan ole syntynyt vuosikymmeniin metsän nuoren iän ja aiempien hakkuiden vuoksi. Kelosidonnaisten lajien osalta kyse on sukupuuttovelasta, eikä elinympäristön laatu ole pitkällä aikavälillä lajeille sopiva. Metsähallituksen ympäristöoppaan mukaan kaikki kuollut puu jätetään puunkorjuun ulkopuolelle. Havaitut kosteiden painanteiden katajikoissa esiintyvät punaisen kirjan lajit huomioidaan huolellisella säästöpuuryhmien sijoittelulla ja lajiesiintymärajausella. Myös raidat ja vanhemmat kuuset on rajattu säästöpuuryhminä pois leimikosta

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 14 k

Metsähallituksen ympäristöoppaan mukaisesti. Alueen laajamittaista laji-inventointia ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi alueen lajistollisesti heikkojen rakennepiirteiden vuoksi.

Asiassa annettava ratkaisu ja jäljempänä ilmenevät perustelut huomioon ottaen ELY-keskus katsoo, että asianosaisten enempi kuuleminen ei ole hallintolain 34 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla tarpeen.

Lapin ELY-keskuksen päätös

Lapin ELY-keskus jättää metsänkäyttöilmoitusten (1-2025-100638 ja 1-2025-100678) peruuttamista koskevan vaatimuksen tutkimatta.

Muilta osin Lapin ELY-keskus hylkää asiassa esitetyt vaatimukset.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Luonnonsuojelulain 9 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan, vastaa tässä laissa sille säädettyistä viranomais tehtävistä, valvoo luonnonsuojelulain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa.

ELY-keskuksella on nyt kysymyksessä olevassa asiassa toimivalta ratkaista, onko asiassa menetelty luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. ELY-keskuksella ei ole toimivaltaa peruuttaa metsänkäyttöilmoituksia, minkä vuoksi kyseinen vaatimus on jätettävä tutkimatta.

Hallintopakkoimenpiteitä koskevat vaatimukset

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry on luonnonsuojelulain 134 §:n 4 momentissa tarkoitettu rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Yhdistyksellä on näin ollen luonnonsuojelulain 128 §:n 1 momentin ja 127 §:n 2 momentin nojalla vireillepano-oikeus luonnonsuojelulain 126 ja 127 §:n mukaisissa asioissa, ja ELY-keskus on tutkinut yhdistyksen vaatimukset.

Luonnonsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaan jos joku lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen taikka ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määräajassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella.

Luonnonsuojelulain 127 §:n 2 momentin mukaan saatuaan tiedon luontovahingosta tai sen välittömästä uhasta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on, sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään, määrättävä

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 14 k

haitan aiheuttanut toiminnanharjoittaja tarvittaessa ryhtymään toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai rajoittamiseksi mahdollisimman vähäisiksi sekä määrättävä toiminnanharjoittaja ryhtymään eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Lain esitöiden (HE 76/2022 vp) 126 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pakkokeinojen käyttämisen edellytyksenä on moitittava käyttäytyminen, ja pakkokeinovelvoite on kohdistettava siihen tahoon, joka on syylistynyt moitittavaan käyttäytymiseen. Kyseessä voi olla joko säännösten noudattamisen laiminlyönti tai niiden vastainen toiminta. Lain esitöiden 127 §:ää koskevista yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että asian käsittelyssä noudatettaisiin 126 §:n mukaista hallintopakkomenettelyä. Tarkoitus olisi, että hallintopakkoasian yhteydessä tutkittaisiin myös, onko luonnonsuojelulain vastaisesta toimenpiteestä tai laiminlyönnistä aiheutunut luontovahinko. Tällaisessa tapauksessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi määrättävä 126 §:n nojalla mahdollisesti annettavien muiden määräysten lisäksi luontovahingon aiheuttaja ryhtymään luontovahingon ehkäisemis-, rajoittamis- ja korjaamistoimenpiteisiin. Hallintopakon käyttäminen korjaamisvelvoitteen asettamiseksi edellyttäisi, että kyseessä on luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toimenpide tai laiminlyönti, jonka seurauksena luontovahinko on aiheutettu. Korjaamisvastuuta ei voisi syntyä, mikäli toiminnanharjoittaja olisi noudattanut kyseistä toimintaa, esimerkiksi metsänkäyttöä, koskevia säännöksiä.

Saadun selvityksen perusteella sekä yhdistys että Metsähallitus ovat havainneet metsänkäyttöilmoitusten kohteena olevalla alueella uhanalaista lajistoa ja tyypillistä vanhan metsän lajistoa. Havaintoja ei ole tehty luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin nojalla rauhoitetuista, luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteissä 1, 3 ja 5 luetelluista lajeista tai luonnonsuojelulain 77 §:ssä tarkoitetuista, luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 6 luetelluista erityisesti suojeltavista lajeista. Suomen Lajitietokeskuksesta ilmenee, että kuvion 91/3 pohjoispuolella on yksi varmentamaton kansalaishavainto erityisesti suojeltavan lutikkakäävän esiintymästä. ELY-keskuksen käytössä olevien tietojen perusteella metsänkäyttöilmoitusten kohteena olevalla alueella ei sijaitse luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitetun tiukasti suojellun luontotyyppin esiintymiä tai luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitetun tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Alueella ei myöskään sijaitse ELY-keskuksen päätöksellä rajattavia luonnonsuojelulain 64 §:ssä tarkoitettujen suojeltujen luontotyyppien esiintymiä.

ELY-keskuksen toimivalta ryhtyä luonnonsuojelulain mukaisiin hallintopakkotoimenpiteisiin edellyttää, että joku toimii luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Metsälain (1093/1996) 2 §:n 2 momentin ja luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin nojalla luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentissa tarkoitettujen uhanalaisten lajien huomioiminen hakkuusuunnitelmissa ja -toimenpiteissä kuuluu

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

JulkL 24.1 § 14 k

maanomistajan harkintaan. Saadun selvityksen mukaan Metsähallitus on täsmentänyt hakkuusuunnitelmiaan Metsähallituksen ympäristöoppaan ohjeistuksen mukaisesti muun ohella rajaamalla uhanalaisten lajien esiintymiä luontokohteiksi, jättämällä säästöpuita ja [REDACTED]

Karttatarkastelun ja Metsähallituksen toimittamien hakkuusuunnitelmien perusteella Suomen Lajitietokeskuksesta ilmenevä mahdollista lutikkakäävän esiintymää koskeva havainto sijoittuu suunniteltujen metsäkäyttötoimenpiteiden ulkopuolelle. ELY-keskus katsoo, että myös kyseinen esiintymä tulee tarvittaessa huomioida riittävin suojavyöhykkein Metsähallituksen ympäristöoppaan mukaisesti. Lutikkakäävän turvaamiseksi jätettävä suojavyöhyke voi olla pinta-alaltaan laaja. Mikäli alue todetaan lajille merkittäväksi, on suojavyöhykkeessä noudatettava kalkkikäävälle laskettua mallia (Metsähallitus 2009) riittävästä lahopuumäärästä, jossa populaatio todennäköisesti säilyy. Tämä saattaa ulottaa suojavyöhykkeen myös leimikkoalueelle.

ELY-keskuksen tiedossa ei ole, että Aalistunturin kansallispuiston perustamista koskevaa valmistelua olisi aloitettu. Asiassa ei ole ilmennyt, että Metsähallitus ei olisi noudattanut metsänsäilyttämistä koskevia säännöksiä ja ohjeistuksia tai että alueelle suunnitelluista toimenpiteistä uhkaisi aiheutua luonnonsuojelulain 127 §:ssä tarkoitettu luontovahinko. Kun lisäksi otetaan huomioon, että Metsähallitus on saadun selvityksen mukaan rajannut suojelualueiden reunaan suojavyöhykkeet ja ottanut ekologiset käytävät suunnitelmissaan huomioon, ELY-keskus katsoo, etteivät suunnitellut metsänsäilyttämistoimenpiteet ole ristiriidassa myöskään kansainvälisten velvoitteiden kanssa.

Edellä lausutuun perustein yhdistyksen hallintopakkojen toimenpiteitä koskevat vaatimukset on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asian käsittelyyn ovat osallistuneet ylitarkastaja Ari Neuvonen ja ylitarkastaja Merja Lipponen.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristölakimies Sini Arnkil ja ratkaissut yksikön päällikkö Jari Pasanen.

Liitteet

Valitusosoitus

16.12.2025

Osittain salassa pidettävä

JulkL 24.1 § 14 k

Jakelu Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, sähköpostitse
Metsähallitus, sähköpostitse
Kolarin kunta, sähköpostitse
Muonion ja Kolarin luonto, sähköpostitse

Tiedoksi Ympäristöministeriö

Päätöksestä tiedottaminen

Luonnonsuojelulain (9/2023) 121 §:n 3 momentin mukaisesti Lapin ELY-keskus julkaisee päätöksen internetsivuillaan. Vuoden 2026 alussa päätös julkaistaan Lupa- ja valvontaviraston internetsivuilla (www.lvv.fi > Ajankohtaista). Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Tämä asiakirja LAPELY/4183/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/4183/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Arnkil Sini 16.12.2025 12:30

Ratkaisija Pasanen Jari 16.12.2025 12:42